

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni šte. 38 — Cena oglasom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK
Poštni čekovni račun št. 11/5092

Leto II. Štev. 19

GORICA DNE 9. MAJA 1946.

Cena L. 4.—

Resnica nad vse

Laž, seme hudobnega duha, se je razpasla po vsem cvetu. Lažnivost je posebno pogubna v razburkanih časih, v razvnetih strasteh sovražstva in maščevalnosti.

Z lažmi si pomagajo tisti, ki vajo narod z besedo in tiskom. Ne priznavajo svojih zločinov, da svoje lastne zločine nasprotnikom naprtujejo. Vedno trdijo, da so poštenji, pravičnejši, verni, bogoljubni in požrtvovalno plemeniti. Tako se delj časa vzdržujejo na površju in v oblasti ter vedno več gorja povzročajo.

Ko je Kristus s svojim častitljivim vstajenjem iz groba svoje sovražnike ponižal in jih sijajno premagal, so si njegovi zaslepljeni nasprotniki in morilci hoteli pomagati z lažmi. Podkupili so z denarjem vojake, zanesljive priče vstajenja Jezusovega, in jim veleli, naj vsem rečejo, da so Jezusa ukradli njegovi učenci, medtem ko so oni spali. Sv. Avguštin pripominja na to: »O zaslepljenci, speče priče rabite in te speče priče naj vedo, kdo bi bil Kristusovo telo ukradel!«

Kakor zoper Kristusa, tako sejejo hudobni duh in vsi, ki so v njegovi službi, tudi proti sveti Cerkvi, njegovi Nevesti, v vseh časih in krajih in na vse načine laži nedlaži in marsikoga zapeljuje v zmotno, zlasti ako si od tega obeatajo kak dobiček.

Pregovor pravi: »Nič ni tako skrivno, da bi kdaj ne postalo očito.« To se večkrat dogaja že na tem svetu in tudi hitreje, kot si kdo misli, a če prej ne, pride resnica na dan v popolni luči na splošni sodbi.

Ljubimo resnico in sovražimo laž. Resnica nas bo osvobodila, laž prinaša le suženjstvo.

Iz dobe rdeče revolucije v Španiji

Pedro Moreno pripoveduje v pisnu, ki ga je v imenu Špancev pisal katoličanom vsega sveta, med drugim tudi tele zanimivosti.

»Tudi v rdeči Španiji je v okuženih ječah kljub svojim sovražniškim navozom evharistični Bog. Naše zlate monštrance so raztopili rdeči roparji. A ječa je ječa in gotovo je, da ima Jezus rad naše škatle iz lepenke, zganjene žepne robe in korporale iz papirja.

Nihče ne sme opaziti, da pride Bog v rdeče ječe. Toda kljub temu se je našel duhovnik, ki je v eni sami ječi podelil v dveh mesecih 800 obhajil. Drugi jih je v enem samem dnevu razdelil več kot 150. Ponekod so ječe, kjer zaradi dobre organizacije lahko razdelijo vsak dan več kot 300 sv. obhajil.

Kakšni ganljivi in vzvišeni prizori evharističnega življenja se vidijo v teh zaporih! Kako goreče molitve se morajo dvigati iz teh tako junaških duš, ko se združujejo z Bogom in ga prosijo za svojo nesrečno domovino in za spreobrnjenje zapeljivcev, ki jih hočejo oropati evharističnega kruha!«

NIKAR NE POPUŠČAJTE!

Zvedeli smo, da so marsikje začeli z duhovno akcijo, kot daje navodila naš list v št. 17. Pogumno naprej! Nikar ne popuščajte! Vsak večer točno za beležite, da bo lepši duhovni šopek ob koncu maja!

Kdor še ni začel, naj začne takoj! Ni še prepozno! Še je mesec maj! Otroci in odrasli, potrudite se!

Iz življenja Cerkve

Boj za katoliške šole v Berlinu

Berlin je pod štirimi gospodarji. V ameriškem, angleškem in francoskem področju so še katoliške šole, v ruskem jih ni. Vodstvo mesta, ki je komunistično pobarvano, je hotelo te šole uničiti, češ da morajo biti vse šole le pod državno oblastjo. Šola mora biti državni monopol, je bilo geslo komunistov in socialistov. A katoličani so temu pojmovanju napovedali boj. Trdili so, da je to hotel uveljaviti nacizem, ki je hotel vse zastopiti s svojimi nauki in tako uničiti katoliške šole. V pravi demokraciji mora biti prostost tudi na šolskem polju.

Zavezniška komisija je zavrgla predloge komunistov in odobrila predlog, da se je treba glede katoliških šol držati konkordata med Nemčijo in sveto stolico, ki daje katoličanom pravico ustanavljati in vzdrževati svoje šole, le da se držijo splošnega državnega šolskega programa.

Voditelj Indijcev Gandhi o katoliških misijonarjih

»Indijo lahko imenujemo domovino gobavcev, ker jo v tej bolezni prekaša samo Srednja Afrika. Čeprav je to strašna bolezen, je vendar tudi gobavec član človeške družbe, kot vsi drugi. Vendar premalo skrbimo zanje. Edini, ki se resno zanima zanje, je misijonar. Z vsjo pohvalo moram to izjaviti. Misijonarju je pri srečanju vera. Poslane božji je, ki oznanja človeškemu rodu božje razodetje. A poleg tega se zanima tudi za socialno delo, ker s tem približuje duše Bogu. Ta ve, da je krivica veliko zlo, ker žali Boga in škoduje ljudem. Katoliški misijonar skrbi za gobavce in nobeno delo na misijonarskem polju ne zahteva toliko žrtve kot to. Sanatoriji za gobavce zahtevajo od misijonarjev največjega idealizma in najpopolnejše odpovedi. Politični in časnikarski krogi se ne morejo ponajati s takimi junaki, kot je bil pater Damijan z otoka Molokai. Katoliška Cerkva pa nam nudi nešteto oseb, ki še živijo z gobavci, da jim pomagajo. Zanimivo bi bilo proučiti, če je kaka stvar, ki bi mogla nadomestiti junaštvo teh oseb.«

VATIKAN. Prva skupina francoskih romarjev po 2. svetovni vojni je prišla v Rim k sv. očetu: 50 vseučiliških profesorjev in 160 visokošolcev iz raznih državnih katoliških vseučilišč. Francija ima namreč štiri katoliška vseučilišča, to je v mestih Parizu, Lilla, Angers in Toulouse. Sv. oče jih je sprejel in jim govoril o dolžnostih, ki jih imajo izobraženci v človeški družbi. Prva njih dolžnost je, da so luč, ki sveti drugim in vseh poljih. Sv. oče je sprejel v zadnjem času dve skupini časnikarjev. Prva je prišla iz Francije, druga in Združenih držav, ki so si prišli ogledovat po vojni najbolj prizadete dežele. Obema skupinama je govoril o velikem poslanstvu tiska za mir med narodi.

Res prava svoboda

V ljubljanskem »Oznanilu« so javili, da se bo začelo enotno pridiganje po vsej škofiji. Stvar bi bila sama na sebi hvalevredna. Ljudje, ki prihajajo iz Ljubljane pa pripovedujejo, da tam duhovniki ne smejo prosto oznanjati božje besede, pač pa morajo pridigati le to, kar odobri narodna zaščita in druge oblasti. Pridigo, ki mora biti ista po vsej škofiji, morajo predložiti narodni zaščiti že tri tedne prej, da jo ta dobro progleda, prečta, kar ji ni po volji, in popravi. Nato jo natisnejo in razpošljejo po župnijah. Nihče ne sme nič dodati, ampak se mora strogo držati tega,

ker je bilo odobreno. Morda bodo zahtevali tudi papeževe enciklike v cenzuro.

To je nov dokaz verske svobode, kakor jo pojmujejo države, v katerih »rdeča zvezda sveti«. Uboga Slovenija, kam si prišla, v kakih rockah si!

Znanost in vera

Neki francoski pisatelj je pregledal z verskega stališča življenje 432 znanstvenikov, ki so živeli v XIX. stoletju, in prišel do sledečih zaključkov: 15 jih je bilo brezbrzihih, 16 brezbožnih, 34, o katerih se verske zadržanje ne da ugotoviti, 367 vernih. Med temi so znanstveniki svetovnega slovesa, kot slavni Pasteur, ki je na vprašanje, kako da more on, ki se je toliko učil, še verovati, odgovoril: »Prav zato, ker

sem se toliko učil in premišljeval, sem ohranil vero.«

Napisi govori

V Piacenzi je bilo po nekem zborovanju po zidovih vse polno napisov naslednje vsebine: Dol z Bogom! Zivel Stalin! Manj sv. olja in več jedilnega olja! Samo Stalin je naš Bog; Boga ni, pravi Bog je Stalin! Duhovniki dajajo sveto olje, fašisti ricinovo olje, komunisti jedilno olje. Smrt Bogu! Dol z Bogom! Dol s Kristusom!

Vseeno se še dobe naivneži, ki mislijo, da komunisti ni proti veri.

Še o napisih

Na zgodovinski cerkvi Marije Snežnice v Rimu so se pojavili črez noč napisi: Brez vere se lepše živi — V tej cerkvi bomo napravili tržišče — itd. Pod napisi pa sta bila v podpis srp in kladivo. Pa trdijo, da komunisti niso proti veri.

OKNO V SVET

Kristjani zmagujejo v Nemčiji

Volitve v južnih delih te države so dale naslednje izide: Krščanski demokrati so dobili 164.191 glasov, socialni demokrati 124.841, komunisti 18.261, liberalci 17.608.

VARNOSTNI SVET ZN je obravnaval pretekli teden poljski predlog, naj bi vse države potrglele diplomatske zveze s Španijo. Predlog je večina odklonila, pač pa so se zedinili, da naj po komisija petih članov preišče in do konca maja poroča, ali je Francova Španija res novarna za svetovni mir.

Sovjetska Rusija in Perzija pa sta obvezani do 6. maja poročati Varnostnemu svetu, kako so Rusi izpraznili perzijski Aserbejdzan.

Na konferenci v Parizu

Od 25. aprila so seje v Parizu zunanji ministri štirih velesil, da pripravijo mir s posameznimi državami v Evropi. Le malo zanesljivih novic promkne iz luksemburške palače, kjer se vrše posvetovanja, ker časnikarjem ni dovoljen vstop. Na splošno se slišja med novinarji, da pogajanja še precej povoljno napredujejo, ker so Sovjeti nekoliko popustili od prvotnih zahtev. Prizadete države pošiljajo v Pariz svoje strokovnjake, da bi bili pri rokah, ako bi jih hoteli ministri le zaslišati; premagane si prizadevajo, čimbolj zmanjšati dajatve, zmagovalke pa bi rade dosegle kar največ koristi pri teh mirovnihih pogodbah. Ponašajo gre za višino vojne odškodnine, ki jo zmagovalci terjajo od premaganih, za razdelitev vojnega brodovja in njih industrijskih strojev, za količino armade, ki naj bi jo premaganci še smeli imeti, gre pa tudi za dolečitev ozemlja, ki naj ga dobe zmagovalci. Poljska si je že prilastila velik del Nemčije, a je morala sama odstopiti precejšnje kose svojega ozemlja Sovjetem. Pri Italiji gre za njene bivše kolonije v Afriki, ki bi jim Anglija rada priznala popolno neodvisnost, medtem ko drugi ministri niso tako radodarni in zahtevajo nad temi ozemlji zaupno upravo ZN. Gre pa tudi pri Italiji za popravo meja na zapadu in prid Francije, na severu v prid Avstrije, na severo-vzhodu v prid Jugoslavije in v Dodekanezu v prid Grčije. To so same boleče operacije, pa se zdi, da jih mislijo Zavezniški energično izvršiti.

Angleški zunanji minister Bevin se z letalom neprestano vozi med Londonom in Parizom, ker ima v angleški prestolnici istočasno seje predstavnikov angleških dominionov, ki razpravljajo o bodoči varnosti angleškega imperija. Proti Italiji se je oglašila tudi Absentija,

ki hoče imeti svoj plen v Eritreji. Mussolini je bil zelo požrešen, ko je snoval italijanski imperij. Zdaj se vse to maščuje.

Nas zanimajo predvsem naši kraji in njih meje in londonski BBC — radio poroča, da se je mednarodna komisija začela pečati tudi že s temi mejami. Kakih nazorov so gospodje tam v Parizu, radio ne pove. A če bo le mogoče, ne bodo hoteli pustiti odprtega tega vprašanja, da bo končno ugotovljeno, kam bomo spadali. Morda bomo v

letošnjem poletju o tem že kaj več zvedeli.

Komisija, ki se je v septembru mudila med nami, je predložila 4 načrte meje. Angleški, ameriški in francoski so si zelo podobni, čerti načrt, to je ruski, pa se znatno razločuje od ostalih.

Zato so ministri sklenili poklicati za 3. maja pred se zastopnike jugoslovanske in italijanske vlade, ki naj predlože znova svoje mnenje, kako bi se dala sporazumno potegniti meja med obema državama.

Ameriški minister Byrnes je v Parizu predlagal, naj bi se vršile seje zunanjih ministrov dvakrat na dan. Predlog je bil sprejet od vseh. Torej bodo hiteli.

Dne 50. aprila so v Parizu obravnavali vprašanje novih meja med Avstrijo in Italijo. — Zahtevo Avstrije po nemškem Tirolu so zavrnili kot neutemeljeno.

Še druge konference

V teh tednih je pa še polno drugih konference, ki belijo državnikom glave. V Indiji je angleška komisija na delu, da postavi za tamkajšnji bodoči dominion nove pogoje. Indoneziji in Nizozemci se pogajajo izmenoma zdaj tu zdaj tam. Perzija je poklicala aserbejdzanske zastopnike na pogajanja v Teheran, Anglija se pogaja z Egiptom in ima istočasno tudi v Palestini posebno komisijo v pogajanjih z Judi in Arabci. Res v loncu tega poveljnega sveta se kuha in vre kar pri več ognjih. K temu dodajmo še vse skrbi, ki jih imajo Zavezniški v Nemčiji, o kateri nameravajo tudi govoriti v Parizu. Niso še odločeni, kaj naj bi ukrenili s Porurjem in Porenjem, kako naj tega premaganega kolosa oslabijo, da ne bo nikdar več nevaren za evropski mir, a zopet ne tako hudo, da bi postal nezmožen, sam sebe vladati in po prevzgoji postati koristen član človeške družbe. Glede Nemčije imajo Francozi svoje načrte, ki se precej razlikujejo od načrtov drugih Zavezničkov. Oni so pač najbližji Nemcem in so že ponovno čutili nemško pest nad Parizom in svojo državo. Naj Bog vodi delo državnikov, ki so le orodje v Njegovih rokah, da bo svet vstal prenovljen in poboljšán iz razvalin. Četudi državniki ne molijo k Sv. Duhu razsvetljevalcu, molimo vsaj mi zanje, da ne bo njih delo prazno mahanje po zraku. — Le Bog usodo vodi, le On prihodnost zna, kar reven človek blodi, to malo le velja.

Dan za katoliški tisk

Drugo nedeljo v juniju, na binškošni praznik, se mora vsak Primorec živo spomniti dolžnosti, ki jo ima do katoliškega tiska.

Vsi hrepénimo po boljših časih. Prišli pa bodo, kadar bodo ljudje boljši. Boljši pa postanejo, če bodo živeli po evangeljskih naukih, ki oznanjajo resnico, pravičnost in ljubezen. Katoliški tisk nas uči, kako moramo vsakdanje življenje spraviti v sklad s Kristusovim naukom in si tako graditi večno in častno srečo.

Zavzemimo se za naš katoliški tisk: berimo ga, širimo ga, molimo zanj, podpirajmo ga z besedo in prispevki!

Zgledi vlečejo

Najlepši zgled v skrbi za katoliški tisk nam dajejo holandski katoličani. Vsega občudovanja in vsega spoštovanja so vredni. Predletli so si postavili geslo: katoliški dnevnik v vsako hišo! Danes so ga praktično že izvedli. Na pčle 3 milijone katoličanov pride 37 katoliških dnevnikov s skupno naklado 470.000. To se pravi: vsak dan izide skupno 470.000 izvodov katoliških časopisov.

Primorci! Kak zgled nam dajejo holandski katoličani. Mi nimamo katoliškega dnevnika, imamo le katoliški tednik. Ta pa mora v vsako župnijo in v župniji v vsako hišo! Po tem, kar berete, pokazete, kaj ste. Če berete katoliške liste, beste katoliško živeli in mislili, če berete veri sovražne liste, vsrkujete počasi strup nevere vase.

V vsako družino katoliški list! Dušni pastirji, toplo ga priporočite vsem! Katoliški list je najmodernejšo dušnopastirsko sredstvo.

Storite vse, da rešite in izpolnite dobri tisk. To je prva ter največja dolžnost. Druga pa je, da ga podpirate in, če treba, tudi z največjimi žrtvami.

